

אֵלֶּזְנֹת

לְעֵלְמֵנוּ עֵבֶת

פְּרֻשֵׁת בְּעֵלְמֵנוּ

בס"ד, אֵלְיוֹן קי"ט

מסאטמאר וספר לו, כי אלפי יהודים חרדים מהונגאריא יוצאים להשתטח על קברו של רבי קאפל ריף כמו על קבר צדיק, והשיש הלבן של המצבה נעשה במשך הזמן שחר מהכתבים ובקשות שכתבו עליו.

אמר על כך הרה"ק מסאטמאר זיע"א לרופאו, דוקטור ריף: הנה מה שמפרש בנדון זקני הרה"ק ה'ישמח משה' זיע"א: כתוב (שמות יד יט): 'ויסע מלאך האלהים ההלך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם ויסע עמוד הענן מפניהם ויעמד מאחריהם', דהנה כל זמן שהצדיק חי הוא הולך לפניהם והדור הולך אחריו, כי הוא מורה לישראל את דרך התורה שילכו בה. ואחרי הסתלקותו הוא להפך, שהיהודים הולכים לפניו והצדיק הולך מאחריהם, כי 'במתים חפשי', ופרשו חז"ל, פיון שמת אדם נעשה חפשי מן התורה ומן המצוות. כך שהיהודים אשר לומדים תורה ומקימים מצוות מזכים את הצדיק והוא תלוי בהם כמובן. ואם כן זהו שנאמר 'ויסע מלאך האלהים' הוא הצדיק שנפטר, שעובר מעולם הזה לעולם הבא, 'ההלך' אשר היה רגיל בחייו ללכת 'לפני מחנה ישראל', עכשו אחרי פטירתו 'וילך ויעמד מאחוריהם', שהמה הולכים לפניו והוא הולך אחריהם.

(עולמו של אבא' עמוד קסז-קעג)

התאווה אל למוד התורה

האמירה 'לא פסיק פומיה מגירסא' לא היתה לגבי הגאון רבי יוסף ראזין זצ"ל - הרוגאטשובי, בגדר מליצה. אפלו בצום תשעה באב מדבר היה בלי הרף בתורה. על פי רב שרוי היה בט' באב בעיר מולדתו ברוגאטשוב, מפני שבאותם הימים חל יום היארצייט של אביו רבי פישל, והיה בא מדווינסק להשתטח על קברו.

הצדיק אחר פטירתו מתעלה על ידי החיים
הודה זיוה והדרה של הקהלה החרדית בבודאפסט היה המרא דאתרא הרב הגאון רבי יעקב קאפל ריף זצ"ל, אשר למד בישיבת פרעשבורג ונחשב לתלמידו המבוקש של מרנא ה'כתב סופר' זצ"ל שסמכו להוראה. הגאון רבי קאפל ריף זכה לאריכות ימים ושנים ונפטר בשיבה טובה בגיל תשעים ושלוש. נכדו היה מפרסם בכל מחוז טראנסילבניה, לא בתור רב אלא בתור רופא ממחה יוצא מן הפלל למחלות לב. היה זה ר' ישראל יחזקאל ריף, המנהל הפללי של בית החולים היהודי בעיר סאטמאר, שהיה ידוע כתלמיד חכם מפלג וירא שמים מרבים ומדקדק במצוות ובמעשים טובים עד אין לשער. ביחוד שמש כרופא לכל הרבנים והאדמו"רים חנם אין כסף, והיה הרופא האישי של הצדיק מסאטמאר, הרה"ק רבי יואל טייטלבוים זיע"א. את חדשי הקיץ היה שוהה במקום הקיט 'בוזיאש' שנתברך במעינות רפואה למחלות לב וכלי הדם. אלפי חולים מפל רומניה היו מבקרים במקום זה, רבם יהודים. עשרות חולים עמדו בתור בחדר ההמתנה של דוקטור ריף, משעות הבקר עד שעות הערב. כשאף הבחיו בין קהל הממתנים ברב, היה מכבדו ומכניסו כשבנוסף לבדיקות והוראות בקשר למחלתו השתעשע אתו בדברי תורה זמן ממשך, ולא היה אכפת לו על הרעש ועל הלחץ של החולים מעבר לדלת.

הקהלה בבודאפסט שמרה אמונים לרבה הראשי הנערץ גם לאחר פטירתו, ומדי שנה בשנה ערכה סיום הש"ס וסעודת מצוה ביום ההולוא של רבי קאפל ריף ז"ל, ופעם השתתף במסבה זו נכדו דוקטור ריף ומסר על כך לאדמו"ר

כָּל בְּנֵי הָעִיר גְּדוּלִים וְקֹטְנִים הָיוּ בָּאִים לְקַבֵּל אֶת פְּנֵיו וּלְשׁוּחַח עִמּוֹ, וְהוּא מְגַלְגֵּל עִמָּהֶם כָּל יוֹם הַצּוּם בְּדַבְרֵי תוֹרָה. וְלֹא עוֹד אֶלָּא, כְּשִׁמְתָהּ אֲשֶׁתוֹ הִרְאִישׁוּנָה בְּוִירְשָׁה, מִסָּפֵר, שְׁבַעַת הַהַלְוִיָּה וְהַקְּבוּרָה טְרוּד הָיָה בְּמַחְשְׁבוֹתָיו, וְרַק אַחֲרֵי סְתִימַת הַגּוֹלָל, כְּשֶׁהִזְכִּירוּ לוֹ שְׁצַרְיָה לֹמֵר קִדִּישׁ, כִּי לֹא הִנִּיחָה אַחֲרֶיהָ בֶּן זָכָר, הִתְנַעַר בְּבֵת רֹאשׁ וְהִפְלִיט מִפִּיו: 'אֲזוּי זֵי אִיזוֹ נַעֲבִיךָ גִישׁטָאַרְבֵּן', כְּמִי שֶׁרַק בְּאוֹתוֹ רָגַע תּוֹפֵס אֶת מְשֻׁמְעוֹת הַדְּבָרִים. וְגְדוּלֵי הָעִיר בָּאוּ לְנַחֵם, אֲבָל הָיָה הוּא מֵרַצָּה לְפָנֶיהֶם שְׁעוֹת רְצוּפוֹת בְּתוֹרָה.

מֵהַמְּנַחֲמִים לֹא הֵעִז אִישׁ לְהַעִירוֹ עַל אֲבִלוֹתוֹ, וַיֵּשׁ שִׁמְצָאוֹ לוֹ סְמוּכִין בִּירוּשָׁלַיִם (מוֹעֵד קָטָן פ"ג) שֶׁסָּמְצָאוֹ כִּי אֲבָל הַלְהוּט אַחַר דְּבַרֵי תוֹרָה מִתֵּר לוֹ לְלַמֵּד. אֲבָל דוֹדוֹ הָעִירוֹ פֶּעַם עַל כֶּף וְהוּא הִשִּׁיבוֹ: וְדַאי עֲבֵרָה הִיא זֶה, וְכִשְׁאֲקַבֵּל עֲנֵשׁ עַל שְׂאָר עוֹנוֹתַי יַעֲנִישׁוּנִי אִף עַל עוֹוֹן זֶה, אֲבָל אֲנִי מְקַבֵּל אֶת הָעֲנֵשׁ עַל חֲטָא זֶה בְּאַהֲבָה וּבְרִצּוֹן, כְּדֹאֵית הִיא הַתּוֹרָה לְלִקּוֹת עֲלֶיהָ.

בְּנִסְיַעְתּוֹ מְדוּוִינְסָק לְרוֹגֵאטְשׁוּב הָיָה גּוֹמֵר בְּקֶרוֹן הַרְכָּבַת חֲצֵי הַשָּׁ"ס בְּעַל פֶּה. כֶּךָ סִפֵּר הוּא עֲצָמוֹ פֶּעַם בְּרוֹגֵאטְשׁוּב. וְהוֹסִיף, שְׁבַחְזֶרְתּוֹ יְסִים אִי"ה אֶת הַמַּחְצִית הַשְּׁנִיָּה. הַגָּאוֹן רַבִּי מֵאִיר שְׁמַחָה זצ"ל בְּעַל 'אוֹר שְׁמַח', רַבֵּה שֶׁל קְהֵלֶת הָאַשְׁכְּנַזִּים בְּדוּוִינְסָק, הִתְבַּטָּא פֶּעַם בְּנוֹגַע אֵלָיו: אוֹמְרִים עַל הַרוֹגֵאטְשׁוּבִי שֶׁהוּא בְּעַל זְכָרוֹן נִפְלָא, לֹא הָיוּ דְבָרִים מְעוּלָם! בְּעַל זְכָרוֹן נִקְרָא זֶה שְׂזוֹכֵר מֵה שֶׁלָּמַד לְפָנָיו כְּמָה שְׁנִים, וְהָרִי אֵין לָהּ דְבַר בְּתוֹרָה שֶׁהוּא לֹא לָמַד אוֹתוֹ זֶה עֵתָה, וְכִי לְזֶה בְּעַל זְכָרוֹן יִקְרָא?

אַחֲרֵי שֶׁהִתְאַלְמוּ, הֲצִיעַ לוֹ חוֹתְנּוֹ רַבִּי מִשֶּׁה גוֹרְפִינְקֵל

ע"ה, שִׁישָׂא אֶת בְּתוֹ הַשְּׁנִיָּה, הִיא אַחוֹת אֲשֶׁתוֹ הַמְּנוּחָה. הַסָּכִים הַרוֹגֵאטְשׁוּבִי וְהַתְּחִילוּ בְּהַכְּנוֹת לַחֲתָנָה. כִּיּוֹן שֶׁהִגִּיעַ הַמוֹעֵד וּבָאוּ לְהוֹלִיכּוֹ אֶל הַחֲפָה, וְהוּא עוֹמֵד אֲזַי בְּאַמְצַע עֵינָיו עִמָּךְ בְּרַמְבַּ"ם הַלְכוֹת מַעֲשֵׂה הַקְּרִבָּנוֹת, עָשָׂה קֶמֶט בְּדָף וּמְלַמֵּל כְּמַדְבֵּר נִכְחוֹ אֶל הַסָּפֵר: בְּמַחֲלָה, רַבִּי יִקְרִי לִי, מְכַרְחֲנִי לְלַכֵּת אֶל הַחֲפָה, וְתוֹךְ כִּדֵּי הַלּוֹכּוֹ בְּקֶשׁ מְדוּדוֹ לְשִׁים לֵב שֶׁהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר יַחֲזִיקוּ בְּנִקְלִיטֵי הַחֲפָה לֹא יִהְיוּ סַתֵּם בּוֹרִים וְעַמֵּי הָאֲרָצוֹת. אַחֲרֵי הַחֲפָה שָׁב מִיָּד בְּמֵרוּצָה אֶל חֲדָרוֹ אֶל הַרְמַבַּ"ם וְשָׁקַע אֶת עֲצָמוֹ כ"כ בְּעִיּוּנָיו שְׁעָה אַרְבָּה, עַד שֶׁנֶּאֱלָצוּ לְעוֹרֵר אוֹתוֹ וּלְהַזְכִּיר שֶׁהוּא חָתָן וְעָלְיוֹ לְהַשְׁתַּתֵּף בְּסַעֲוֹדַת הַמַּצָּוָה.

כִּיּוֹצֵא בְּזֶה כְּאֲשֶׁר הִשִּׂיא אֶת בְּתוֹ רַחֵל ע"ה עִם תַּלְמִידוֹ מְדוּוִינְסָק הַגָּ"ר יִשְׂרָאֵל אַבָּא צִיטְרוֹן זצ"ל, שָׁהָה בִּיחַד עִם כָּל הַקְּרוֹאִים זְמַן נֶכֶר בְּשַׁעַת הַחֲפָה, אֲבָל תַּכְּף לְאַחֲרֶיהָ פְּנֵה וְהוֹדִיעַ לְמַחְתָּנִים: תִּמְחַלּוּ לִי כֶּכֶר הַפְּסָקְתִי מְדַבְרֵי תוֹרָה יוֹתֵר מִדֵּי, אֵינֵנִי מְסַגֵּל עוֹד, וּפְנֵה מִיָּד לְחֲדָרוֹ לְהַמְשִׁיךָ בְּלִמּוּדָיו.

עַל הַפְּסוּקָה (שְׁמוֹת טו כו): 'וַיֹּאמֶר אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל ה' אֱלֹהֶיךָ וְהִישָׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֵׂה וְהִאֲזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו וְשָׁמַרְתָּ כָּל חֻקָּיו כָּל הַמַּחְלָה אֲשֶׁר שָׁמַתִּי בְּמִצְרַיִם לֹא אֲשִׁים עֲלֶיךָ כִּי אֲנִי ה' רַפְּאֵךְ', פָּרַשׁ רַבְּנּוֹ ה'אוֹר הַחַיִּים' הַקְּדוֹשׁ זִיע"א אֶת כָּפָל הַלְשׁוֹן 'שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע': לְרַמֵּז לָהֶם שֶׁיְהִיָּה עֵסֶק הַתּוֹרָה בְּחֻשֶׁק גְּדוּל, שֶׁהִגֵּם שְׁעוּדָנוֹ לּוֹמֵד יְתֵאוּהָ לְלַמֵּד עוֹד. וְזֶה יִגִּיד שְׂאִינוֹ שְׁבַע וְקָץ בְּלִמּוּדוֹ.

(מִתּוֹךְ הַסָּפֵר סִפִּיר וִיהֵלֵם לַהֲרַב הַגָּאוֹן רַבִּי מִנַּחֵם מִנְדֵּל פּוֹמֵרְנֵץ שְׁלִיט"א)

שו"ת קתר

חידון אֵלֶּךָ? נושא פרסים - איזה 2 פסוקים בפרשתנו יש בהם 4 תבות רצופות של שני אותיות?

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני למספר פקס: 077-470-26-81 או למייל: magdenot@gmail.com נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון. בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידה - פרשת תולדות:

ש. צווארו של מי מוזכר בפרשה זו (2 תשובות)? ת. צווארו של יעקב מוזכר כשאימו עוטה עליו עור גדיי עיזים (בראשית כז, טז). יצחק מזכיר בברכתו את צווארו של עשיו (בראשית כז, מ).

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר": פרשת תולדות: ה' יהושע צבי בריזל מבני ברק.

